

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ГЕРМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра англійської філології і філософії
мови**

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

**«Логіка і критичне мислення в професійній
культурі філолога і перекладача»**

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури
(переклад включно), перша англійська

Освітня програма: Англійська мова і література,
друга іноземна мова, переклад

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	англійської філології і філософії мови
Факультет	германської філології і перекладу
Викладачі	Комісар Людмила Петрівна, кандидат філософських наук, доцент liudmyla.komisar@knlu.edu.ua
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	I курс, II семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Мова викладання	українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	У курсі розкривається теоретична і практична логіка як атрибут мисленнєвої і мовленнєвої діяльності людини в світлі провідних засад формування критичного мислення. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі. Модуль «Логічні засади формування критичного мислення: теорія і практика» розкриває основні критерії критичності мислення та його культури; концептуальний характер співвідношення логіки і мови; аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів; закони логіки та специфіку їх практичної дії; семіотичні основи логіки, виміри та рівні знаково-символічного процесу. Під час вивчення дисципліни значна увага приділяється теорії аргументації, а саме структуруванню і побудові міркувань; отриманню

	навичок самостійного вміння коректного формування тези, силогізму, ентими; розпізнаванню «мовленнєвих пасток» та способів їх уникнення.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Формування виваженої інтелектуальної позиції студентів, їх критичної мисленнєвої суверенності та культури, а також здатності до практичного застосування логічного інструментарію в майбутній професійній діяльності.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Засвоєння курсу дозволить знати: <ul style="list-style-type: none"> - основні етапи розвитку логіки, базові принципи визначення логіки, її теоретичне і практичне значення, основні критерії критичності мислення та його культури; - концептуальний характер співвідношення логіки і мови, аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів; - основи теорії аргументації: дедуктивні та індуктивні міркування, логічні та паралогічні види аргументів, особливості формування тези, силогізму, ентими, розпізнавання «мовленнєвих пасток» і специфіку «розчаклування» міфів про необмежені можливості штучного інтелекту.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Набуття компетентностей щодо: <ul style="list-style-type: none"> - критичного мислення, спрямованого на вміння неупереджено і незаангажовано сприймати сучасний мережевий інформаційний соціум; - практичної реалізації законів логіки і основ теорії аргументації та їх застосування в професійній діяльності і в суспільній комунікації; - застосування семіотичного бекграунду в роботі з фаховими і художніми текстами; - використання інтелектуального потенціалу логіки для розбудови власного духовного світу та майбутнього професійного становлення; - виконання логічних задач на формування критичного мислення, із використанням методологій «уявних експериментів» та «капельохів мислення».
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції (14 год), практичні (16 год), самостійна робота (60 год).
Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни	Модуль «Логічні засади формування критичного мислення: теорія і практика»: 1.Логіка як наука. Основні етапи розвитку логіки, базові принципи визначення, теоретичне і практичне значення 2.Провідні критерії критичності мислення та його культури 3.Концептуальний характер співвідношення логіки і мови: аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів. Закони логіки та специфіка їх дії: між мовою науки і повсякденним мовленнєвим спілкуванням 4.Семіотичні основи логіки: поняття про знак і символ, структурні особливості значення знака та символізації, виміри та рівні знакового процесу 5.Поняття поняття: загальна характеристика поняття та його види, закон оберненого відношення між

	<p>змістом та обсягом поняття, специфіка логічних операцій над поняттями (обмеження та узагальнення, поділ, явні та неявні визначення понять)</p> <p>6. Основи теорії аргументації: дедуктивні та індуктивні міркування, логічні та паралогічні види аргументів. Поняття критики та її видів</p> <p>7. Особливості формування тези, силогізму, ентимеми як передумови розпізнавання «мовленнєвих пасток». «Розчаклування» міфів про необмежені можливості штучного інтелекту</p> <p>8. Практики сучасних «уявних експериментів»: від «китайської кімнати» до «завіси невідання». «Капельюхи мислення» Едварда де Боно та їх роль в формуванні професійної культури філолога і перекладача</p>
<p>Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)</p>	<p>50 балів – аудиторна робота 50 балів – МКР 90-100 А зараховано 82-89 В зараховано 75-81 С зараховано 66-74 D зараховано 60-65 E зараховано 1-59 FX не зараховано</p>
<p>Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)</p>	<p>Наявність базових знань з математики, логіки та мовознавства</p>
<p>Навчально-методичне й інформаційне забезпечення</p>	<p>Основна (базова навчально-методична):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ішмуратов, А.Т. (1997). <i>Вступ до філософської логіки</i>. Київ: Абрис. 2. Комісар, Л. (2024). Культура мислення як сучасний тренд: теоретичні і прикладні аспекти. <i>Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць</i>. № 1 (39). 42-47. URI: https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/18450 3. Левітін, Д. (2020). <i>Структуроване мислення. Ясний розум в інформаційному хаосі</i>; пер. з англ. Р. Шияна. Київ: Наш формат. 4. Рослінг, У., Рослінг-Рьонлюнд, А, Рослінг, Г. (2019). <i>Фактологія. 10 хибних уявлень про світ, і чому все набагато краще, ніж ми думаємо</i>. Київ: Наш формат. 5. Сібоні, О. (2021). <i>Досить уже помилок. Як наші упередження впливають на наші рішення</i>; пер. з англ.. М. Марченко. Київ: Лабораторія. 6. Сілвер, Н. (2018). <i>Сигнал та шум. Чому більшість прогнозів виявляються хибними</i>; пер. з англ. Київ: КМ-Букс. 7. Хоменко, І. В. (2010). <i>Логіка: теорія та практика</i>. Київ: Центр учбової літератури. 8. Bowell, T., Cowan, R., Kemp, G. (2020). <i>Critical Thinking. A Concise Guide</i>. Взято з: https://www.routledge.com/Critical-Thinking-A-Concise-Guide/Bowell-Cowan-Kemp/p/book/9780815371434 9. Pollock, J. L. (2023). <i>Logic: An Introduction to the formal study of Reasoning</i>. University of Arizona. P. 3-27.

10. Willson, W.K. (2022). *The Essentials of Logic*. New Jersey. P. 9-19.

Додаткова:

1. *Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку*. (2014). / За науковою редакцією А.С. Синиці. Львів: Літопис.

2. Бистрицький, Є., Зимовець, Р., Пролєєв, С. (2020). *Комунікація і культура в глобальному світі*. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.

3. *Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей*. (2009-2024). Том 1-5 / Кассен Б. (Укл.). Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.

4. Кант, І. (2022). *Критика сили судження* / Пер. з нім. В. Терлецького. Київ: Темпора.

5. Йосипенко, О. (2018). «Прояснення» vs «пояснення»: методологічні рефлексії Вітгенштайна щодо людської природи (французька перспектива). *Sententiae*. Том 37:2. 93-107. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/411/379>

6. Комісар, Л. П. (2017). Розуміння / інтерпретація: панорама методологічних пошуків в (пост)епістемології гуманітарних наук. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 122. 209-213. URL: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=147>

7. Комісар, Л. П. (2021). Тріада «розуміння – пояснення – пізнання» в «герменевтичній ситуації» сучасної епістемології. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 161. (Ч. 2. Філософські науки.) 32-36.

8. Комісар, Л.П. (2022). Автентичність і екологія як аксіологічні тренди постпандемічного світу, або перевідкриваючи “словник цифрової епохи”. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 1 (35). 43-48.

9. *«Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень* (2021). / Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-К. (Ред.). / Пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.

10. Петрушенко, В. (2018). Структура та розвиток знання: закономірності пізнавального процесу. *Гуманітарні візії*. Том 4. Число 2. 46-50.

Електронні ресурси:

1. Електронна бібліотека Гумер. URL: <http://www.gumer.info/>

2. Електронна бібліотека Іхтіка. Багато філософської літератури: книжки, автореферати, дисертації, статті, збірники матеріалів конференцій і підручники з філософських дисциплін. URL: <http://ihtika.net/>

3. Логічні помилки. (2023). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QwGli3eLsVY>

4. Усуваємо суперечливість у міркуваннях. (2023). URL:

<https://www.youtube.com/watch?fbclid=IwAR3C69u12gQdoSTL-A0YRHY9vIFrCn7-DUndLqPTgh9mmh59cIoJV00Qbc&v=TuJE1y9DzbE&feature=youtu.be>
5. Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою). URL: <http://plato.stanford.edu/>

Форми і способи поточного та семестрового контролю

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі *вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю* (заліку).

Форми та критерії оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання: поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Форми семестрового оцінювання студентів:

- 1.тест;
2. індивідуальні та колективні проєкти;
3. усне і письмове опитування;
4. колоквіум;
5. експрес-контроль;
6. задачі з логіки.

Виконання МКР. МКР передбачає використання як загально-філософських, так і загальнонаукових методів (зокрема, застосовуються системний та компаративний підходи, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення), тобто як теоретичні, так і емпіричні методи.

Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі у такий спосіб:

- «5» («відмінно») - 50 балів: повна ґрунтовна систематизована відповідь з елементами інновації;
- «4» («добре») - 40 балів: повна правильна відповідь, не завжди систематизована, із незначними

неточностями, з продуктивними елементами (перераховані всі відношення між поняттями);

«3» («задовільно») - 30 балів: репродуктивне відтворення навчального матеріалу; неповна правильна відповідь (надані не всі необхідні уточнення щодо тлумачення понять, перераховані не всі відношення між поняттями); фрагментарна відповідь без жодних коментарів; відповідь містить помилки;

«2» («незадовільно») - 20 балів: містить помилки та прогалини у знаннях; частково перераховані відношення між поняттями, наявні безуспішні спроби виконати завдання;

0 балів: відсутність відповіді.

Підсумкове оцінювання: залік

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол № 1 від «01» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Ізотова Н.П.